

Lieta C-326/19

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2019. gada 23. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2018. gada 28. novembris

Prasītājs:

EB

Atbildētājas:

Presidenza del Consiglio dei Ministri

Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca – MIUR

Università degli Studi Roma Tre

Pamatlietas priekšmets

Prasība atcelt 2017. gada 21. novembra paziņojumu “Atbilde uz lūgumu pagarināt A klases pētnieka līgumu uz noteiktu laiku saskaņā ar 2017. gada Leģislatīvā dekrēta Nr. 75 20. panta 8. punktu” un apkārtrakstu Nr. 3/2017, kuru *Ministero* [ministrija] pieņēma valsts pārvaldes vienkāršošanai, kā arī atzīt prasītāja tiesības tikt pieņemtam darbā kā pētniekam uz nenoteiktu laiku vai veikt 2010. gada Likuma Nr. 240 24. panta 5. punktā paredzēto pārbaudījumu pieņemšanai darbā asociēta profesora amatā.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

2015. gada 15. jūnija Leģislatīvā dekrēta Nr. 81 29. panta 2. punkta d) apakšpunkta un 4. punkta, 2001. gada 30. marta Leģislatīvā dekrēta Nr. 165

36. panta 2. un 5. punkta un 2010. gada 30. decembra Likuma Nr. 240 24. panta 1. un 3. punkta atbilstība Direktīvā 1999/70/EK paredzētā pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku 5. klauzulai.

Prejudiciālie jautājumi

1) Vai, lai gan dalībvalstīm nav vispārēja pienākuma paredzēt darba līgumu uz noteiktu laiku pārveidošanu darba līgumā uz nenoteiktu laiku, Padomes Direktīvā 1999/70/EK (1999. gada 28. jūnijs) par UNICE, CEEP un EAK noslēgto pamatnolīgumu par darbu uz noteiktu laiku ietvertā pamatnolīguma 5. klauzula ar nosaukumu “Pasākumi, lai novērstu ļaunprātīgu izmantošanu”, ņemot vērā arī līdzvērtības principu, liedz tādu valsts tiesisku regulējumu kā 2015. gada 15. jūnija Leģislatīvā dekrēta Nr. 81 29. panta 2. punkta d) apakšpunkts un 4. punkts un 2001. gada 30. marta Leģislatīvā dekrēta Nr. 165 36. panta 2. punkts un 5. punkts, kas universitātes pētniekiem, kas ir pieņemti darbā ar līgumu uz noteiktu laiku, kura ilgums ir trīs gadi un kas ir pagarināms uz diviem gadiem saskaņā ar 2010. gada Likuma Nr. 240 24. panta 3. punkta a) apakšpunktu, aizliedz sekojošu darba tiesisko attiecību uz nenoteiktu laiku nodibināšanu?

2) Vai, lai gan dalībvalstīm nav vispārēja pienākuma paredzēt darba līgumu uz noteiktu laiku pārveidošanu darba līgumā uz nenoteiktu laiku, Padomes Direktīvā 1999/70/EK (1999. gada 28. jūnijs) par UNICE, CEEP un EAK noslēgto pamatnolīgumu par darbu uz noteiktu laiku ietvertā pamatnolīguma 5. klauzula ar nosaukumu “Pasākumi, lai novērstu ļaunprātīgu izmantošanu”, ņemot vērā arī līdzvērtības principu, aizliedz to, ka tādu valsts tiesisku regulējumu kā 2015. gada 15. jūnija Leģislatīvā dekrēta Nr. 81 29. panta 2. punkta d) apakšpunkts un 4. punkts un 2001. gada 30. marta Leģislatīvā dekrēta Nr. 165 36. panta 2. punkts un 5. punkts attiecīgās dalībvalsts tiesas piemēro tā, ka tiesības saglabāt darba tiesiskās attiecības ir piešķirtas personām, kuras valsts administrācija nodarbina saskaņā ar elastīgu darba līgumu, kam piemērojamas darba tiesību normas ar privāto tiesību raksturu, taču šīs tiesības netiek vispārīgi atzītas darbiniekiem, kurus šī administrācija nodarbina uz noteiktu laiku saskaņā ar administratīvajām tiesībām atbilstoši publiskajām tiesībām, jo valsts tiesiskajā regulējumā nav (iepriekš minēto valsts tiesību normu rezultātā) cita efektīva pasākuma, ar kuru sodīt par šādu ļaunprātīgu izmantošanu attiecībā pret pēdējām minētajām personām?

3) Vai, lai gan dalībvalstīm nav vispārēja pienākuma paredzēt darba līgumu uz noteiktu laiku pārveidošanu darba līgumā uz nenoteiktu laiku, Padomes Direktīvā 1999/70/EK (1999. gada 28. jūnijs) par UNICE, CEEP un EAK noslēgto pamatnolīgumu par darbu uz noteiktu laiku ietvertā pamatnolīguma 5. klauzula ar nosaukumu “Pasākumi, lai novērstu ļaunprātīgu izmantošanu”, ņemot vērā arī līdzvērtības principu, liedz [...] tādu valsts tiesisku regulējumu kā 2010. gada 30. decembra Likuma Nr. 240 24. panta 1. un 3. punkts, kurā ir paredzēta līgumu uz noteiktu laiku starp pētniekiem un universitātēm noslēgšana

un pagarināšana kopā uz pieciem gadiem (trīs gadi ar iespējamo pagarinājumu uz diviem gadiem), ar nosacījumu, ka līguma noslēgšana notiek “programmā pieejamo resursu ietvaros, lai veiktu pētījumu, mācību, papildu mācību un studentu apkalpošanas darbības”, ka arī ar nosacījumu, ka līguma pagarināšana ir iespējama, ja ir iegūts “veikto mācību un pētniecisko darbību pozitīvs novērtējums”, nenosakot objektīvus un pārredzamus kritērijus, lai pārbaudītu, vai šādu līgumu noslēgšana un pagarināšana faktiski atbilst reālām vajadzībām, tās ir piemērotas izvirzītā mērķa sasniegšanai un ir vajadzīgas šim nolūkam, un tādējādi ietverot reālu risku, ka notiks šī veida līgumu ļaunprātīga izmantošana, pretrunā pamatnolīguma mērķim un lietderīgai iedarbībai?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Padomes Direktīva 1999/70/EK (1999. gada 28. jūnijs) par UNICE, CEEP un EAK noslēgto pamatnolīgumu par darbu uz noteiktu laiku (turpmāk tekstā – “Direktīva 1999/70”) un, konkrēti, tajā ietvertā pamatnolīguma 5. klauzula.

Komisijas ieteikums (2005. gada 11. marts) par Eiropas pētnieku hartu un par Uzvedības kodeksu pētnieku pieņemšanai darbā (2005/251/EK).

Atbilstošās valsts tiesību normas

Legge del 30 dicembre 2010, n. 240, “Norme in materia di organizzazione delle università, di personale accademico e reclutamento, nonché delega al Governo per incentivare la qualità e l'efficienza del sistema universitario” (Noteikumi par universitāšu, akadēmiskā personāla un pieņemšanas darbā organizāciju, kā arī deleģējums valdībai, lai stimulētu universitāšu sistēmas kvalitāti un efektivitāti, turpmāk tekstā – “Likums Nr. 240/2010”). Konkrēti, 24. pants “Pētnieki uz noteiktu laiku”, kura pirmajos divos punktos ir paredzēts, ka, lai veiktu pētniecības un mācīšanas darbības, universitātes var noslēgt darba līgumus uz noteiktu laiku ar kandidātiem, kas ir atlasīti, izmantojot publiskas atlases procedūras, kuras šīs universitātes nosaka ar reglamentu un kuras ir jāpublicē *Gazzetta Ufficiale* [Itālijas Oficiālajā Vēstnesī], kā arī universitātes, ministrijas un Eiropas Savienības interneta vietnēs, un kurās var piedalīties kandidāti ar zinātņu doktora (*dottore di ricerca*) grādu vai līdzvērtīgu kvalifikāciju. Turklāt pirms atlases ir jāveic iepriekšējs kandidātu novērtējums, ņemot vērā kvalifikāciju, *curriculum* un zinātnisko darbību. Saskaņā ar šī panta 3. punktu, minētie līgumi var būt: “a) trīs gadu līgumi, kurus tikai vienreiz var pagarināt tikai uz diviem gadiem, ja ir iegūts veikto mācīšanas un pētniecisko darbību pozitīvs novērtējums” (A klases pētnieka līgums), vai “b) trīs gadu līgumi, kas ir rezervēti kandidātiem, kuri ir izmantojuši a) punktā minētos līgumus”, vai kandidātiem, “kuri ieguvuši valsts zinātnisku kvalifikāciju pirmā vai otrā līmeņa profesora funkcijām”, kā arī citām kandidātu kategorijām (B klases pētnieka līgums). Attiecībā uz kandidātiem ar B klases pētnieka līgumu, kuri ir ieguvuši zinātnisku kvalifikāciju, trešajā līguma darbības gadā universitāte rīko pārbaudījumu

pieņemšanai darbā asociēta profesora amatā, un, ja pārbaudījuma iznākums ir pozitīvs, minētie kandidāti pēc līguma beigām iegūst asociēta profesora amatu.

Decreto legislativo del 25 maggio 2017, n. 75, “Modifiche e integrazioni al decreto legislativo 30 marzo 2001, n. 165 [...]” (2017. gada 25. maija Leģislatīvais dekrēts Nr. 75 “2001. gada 30. marta Leģislatīvā dekrēta Nr. 165 [...] grozījumi un papildinājumi”, turpmāk tekstā – “Leģislatīvais dekrēts Nr. 75/2017”). Konkrēti, 20. panta “Nestabilas nodarbinātības samazināšana valsts pārvaldes iestādēs” 1. punktā ir paredzēts, ka, lai cīnītos pret nestabilu nodarbinātību un samazinātu līgumu uz noteiktu laiku izmantošanu, trīs gadu periodā no 2018. līdz 2020. gadam iestādes var pieņemt darbā uz nenoteiktu laiku darbiniekus, kas “pēc 2015. gada Likuma Nr. 124 spēkā stāšanās dienas ir nodarbināti ar līgumiem uz noteiktu laiku iestādē, kura pieņem darbā [...]; b) ir nodarbināti uz noteiktu laiku attiecībā uz tiem pašiem pienākumiem, izmantojot konkursa procedūras arī citās valsts pārvaldes iestādēs, kas nav iestāde, kura pieņem darbā, c) uz 2017. gada 31. decembri tas ir bijis nodarbināts a) apakšpunktā minētā iestādē, kura pieņem darbā, vismaz trīs gadus, arī, ja tas nav bijis nepārtraukti pēdējo astoņu gadu laikā”. Turklāt, saskaņā ar šī panta 2. punktu, iepriekš minētajā trīs gadu periodā iestādes, ievērojot noteiktus nosacījumus, var rīkot konkursa procedūras, kuras ir rezervētas personālam, kas “a) pēc 2015. gada Likuma Nr. 124 spēkā stāšanās dienas ir nodarbināts ar elastīgu darba līgumu iestādē, kura rīko konkursu; b) uz 2017. gada 31. decembri tas ir bijis nodarbināts ar līgumu iestādē, kura rīko konkursu, vismaz trīs gadus, arī, ja tas nav bijis nepārtraukti pēdējo astoņu gadu laikā”. Saskaņā ar šī panta 8. punktu, iestādes var pagarināt elastīgas darba attiecības ar subjektiem, kuri piedalās 1. un 2. punktā minētās procedūrās, līdz to noslēgumam. Visbeidzot, 20. panta 9. punktā ir paredzēts, ka šo pantu “nepiemēro mācību, izglītības un administratīvā personāla, tehnisko un palīgdarbinieku (TPD) pieņemšanai darbā valsts skolās un izglītības iestādēs”, un, ka publisko pētniecības iestāžu pabalstus saņemošās personas ietilpst šī panta 2. punkta piemērošanas jomā.

Decreto legislativo del 30 marzo 2001, n. 165, “Norme generali sull’ordinamento del lavoro alle dipendenze delle amministrazioni pubbliche” (2001. gada 30. marta Leģislatīvais dekrēts Nr. 165 par vispārīgajiem noteikumiem attiecībā uz darba organizāciju valsts pārvaldes iestādēs (turpmāk tekstā – “Leģislatīvais dekrēts Nr. 165/2001”). Konkrēti, 3. panta “Personāls, kuram ir piemērojamas publisko tiesību normas”, 2. punktā ir paredzēts, ka “universitātes profesoru un pētnieku darba tiesiskām attiecībām uz nenoteiktu vai noteiktu laiku turpina piemērot atbilstošas spēkā esošās normas, kamēr netiek pieņemts speciāls tiesiskais regulējums”. Šī Leģislatīvā dekrēta 36. panta pirmajos divos punktos, redakcijā, kas bija spēkā 2017. gada 22. jūnijā, ir paredzēts, ka valsts pārvaldes iestādes pieņem darbā vienīgi ar darba līgumiem uz nenoteiktu laiku, bet, lai izpildītu prasības, kas saistītas vienīgi ar pagaidu vai ārkārtas vajadzībām, valsts pārvaldes iestādes var izmantot elastīgus personāla pieņemšanas darbā līgumu veidus, kas paredzēti tiesību aktos. Saskaņā ar šī panta 5. punktu, “katrā ziņā, ja valsts pārvaldes iestādes pārkāpj saistošās normas darba ņēmēju pieņemšanas darbā un nodarbinātības jomā, tas nevar būt pamats darba attiecību nodibināšanai

uz nenoteiktu laiku ar šīm valsts pārvaldes iestādēm, neskarot atbildību un sankcijas, kas tām var rasties. Attiecīgajam darba ņēmējam ir tiesības saņemt atlīdzinājumu par kaitējumu, kas izriet no darba, kurš veikts, pārkāpjot obligātās normas. [...]”. Nākamajā 5. *quater* pantā ir paredzēts, ka darba līgumi, kas ir noslēgti, pārkāpjot 36. pantu, nav spēkā. Visbeidzot, nākamajā 5. *quinquies* punktā ir paredzēts, ka “neskarot 5. punktu, šo pantu nepiemēro mācību, izglītības un administratīvā personāla, tehnisko un palīgdarbinieku (TPD) pieņemšanai darbā uz noteiktu laiku valsts skolās un izglītības iestādēs [...]”.

Decreto legislativo del 15 giugno 2015, n. 81, “Disciplina organica dei contratti di lavoro e revisione della normativa in tema di mansioni, a norma dell’articolo 1, comma 7, della legge 10 dicembre 2014, n. 183” (2015. gada 15. jūnija Leģislatīvais dekrēts Nr. 81 par darba līgumu sistemātisku noregulējumu un tiesību normu par profesionālajiem pienākumiem pārskatīšanu saskaņā ar 2014. gada 10. decembra Likuma Nr. 183 1. panta 7. punktu, turpmāk tekstā – “Leģislatīvais dekrēts Nr. 81/2015”). Konkrēti, 19. pantā, redakcijā, kas bija piemērojama lietas faktisko apstākļu norises laikā un pirms grozījumiem, kuri tika izdarīti ar *decreto legge n. 87/2018* [Dekrētlikumu Nr. 87/2018], bija paredzēts, ka darba tiesisko attiecību uz noteiktu laiku, izmantojot secīgus līgumus starp to pašu darba devēju un to pašu darba ņēmēju, maksimālais ilgums ir 36 mēneši. Šī Leģislatīvā dekrēta 29. panta 2. punkta d) apakšpunktā, kas ir spēkā no 2018. gada 12. augusta, bija paredzēts, ka “šo nodaļu nepiemēro arī: [...] d) līgumiem uz noteiktu laiku, kas ir noslēgti saskaņā ar 2010. gada 30. decembra Likumu Nr. 240”. Visbeidzot, saskaņā ar šī panta 4. punktu, “netiek ierobežots 2001. gada Leģislatīvā dekrēta Nr. 165 36. panta regulējums”.

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītājs EB ir universitātes *Università degli Studi “Roma Tre”* [Romas 3. valsts universitātes] pētnieks uz noteiktu laiku.
- 2 Tas veiksmīgi izturēja saskaņā ar Likuma Nr. 240/2010 24. panta 2. punktu rīkoto publisku konkursu, kļūstot par pētnieku uz noteiktu laiku ar trīs gadu līgumu, kuru tikai vienreiz var pagarināt uz diviem gadiem. 2014. gada oktobrī tas ieguva arī valsts zinātnisku kvalifikāciju zinātniskajā disciplīnā IUS/10 – Administratīvās tiesības [*Settore scientifico disciplinare IUS/10 – Diritto amministrativo*], saskaņā ar šī likuma 16. pantu.
- 3 Pirms līguma termiņa beigām prasītājs lūdza savu fakultāti pagarināt tā līgumu uz diviem gadiem, kas tika atļauts 2015. gada 14. maijā.
- 4 Turpmākajos divos gados “*Roma Tre*” Juridiskā fakultāte administratīvo tiesību asociēto profesoru amatos pieņēma darbā divus pētniekus uz nenoteiktu laiku, kuri bija ieguvuši otrā līmeņa valsts zinātnisku kvalifikāciju saskaņā ar Likumu 240/2010. Šādas procedūras netika rīkotas pētniekiem uz noteiktu laiku.

- 5 2017. gada 8. novembrī prasītājs iesniedza lūgumu pagarināt tā līgumu pamatojoties uz Leģislatīvā dekrēta Nr. 75/2017 20. panta 8. punktu, argumentējot, ka šī panta tiesību normas ir piemērojamas arī augstskolu pasniedzējiem, un lūdza *Università degli Studi "Roma Tre"* no 2018. gada uzsākt šī dekrēta [20. panta] 1. punktā paredzēto stabilizācijas procedūru.
- 6 Ar 2017. gada 21. novembra paziņojumu minētā *Università* noraidīja prasītāja lūgumu, norādot, ka Leģislatīvā dekrēta Nr. 75/2017 20. panta 8. punkts neesot piemērojams pētniekam uz noteiktu laiku un ka saskaņā ar Likumu Nr. 240/2010 universitātes vairs nevar izmantot iepriekš spēkā esošās procedūras, kuras bija paredzētas pētniekiem uz nenoteiktu laiku.
- 7 Ar prasības pieteikumu, kas ir iesniegts 2017. gada 6. decembrī, un reģistrēts 2017. gada 11. decembrī, prasītājs apstrīd iesniedzējtiesā iepriekš minēto paziņojumu un apkārtrakstu Nr. 3/2017, kuru *Ministero* [ministrija] pieņēma valsts pārvaldes vienkāršošanai, lūdzot tos atcelt. Prasītājs lūdz arī atzīt tā tiesības tikt pieņemtam darbā uz nenoteiktu laiku kā pētniekam vai veikt 2010. gada Likuma Nr. 240 24. panta 5. punktā paredzēto pārbaudījumu pieņemšanai darbā asociēta profesora amatā.
- 8 *Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca* [Izglītības, universitāšu un zinātnes ministrija] un *Università degli Studi "Roma Tre"* lūdz noraidīt prasības pieteikumu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 9 Prasītājs norāda, ka Leģislatīvā dekrēta Nr. 75/2017 20. pantam ir vispārēja piemērojamība, tādā nozīmē, ka tas esot piemērojams arī darba tiesiskajām attiecībām, kurām ir piemērojamas publisko tiesību normas, un tātad arī A klases pētniekiem. Apstrīdētais apkārtraksts Nr. 3/2017, kurā ir paredzēts, ka minēto pantu nepiemēro darbiniekiem publisko tiesību režīmā, pārkāpjot Direktīvā 1999/70 ietvertu pamatnolīgumu par darbu uz noteiktu laiku, kurā ir noteikti stingri nosacījumi darba devēju iespējai izmantot darba līgumus uz noteiktu laiku, un ir pieprasīts, lai tiem būtu objektīvi iemesli, kas ļauj novērst ļaunprātīgu izmantošanu.
- 10 Pēc prasītāja uzskatiem, ja tiks atzīts, ka minētais pants nav piemērojams pētniekiem uz noteiktu laiku, rastos nevienlīdzīga attieksme salīdzinot ar publisko pētniecības iestāžu pētniekiem, kuriem ir paredzēta iespēja tikt stabilizētiem [tikt pieņemtiem darbā uz nenoteiktu laiku].
- 11 Prasītājs turklāt norāda, ka Leģislatīvā dekrēta Nr. 81/2015 29. panta 2. punkta d) apakšpunktā paredzētā līgumu uz noteiktu laiku – kas ir noslēgti saskaņā ar Likumu Nr. 240/2010 – izslēgšana no šajā Leģislatīvajā dekrētā paredzētā regulējuma darba uz noteiktu laiku jomā piemērošanas – un, konkrēti, no tiesību normas, kurā ir paredzēts, ka darba tiesisko attiecību uz noteiktu laiku maksimālais ilgums ir 36 mēneši, piemērošanas – neesot saderīga ar Savienības

tiesībām, jo nav objektīvu iemeslu, kādēļ universitātes pētniekam ir jābūt pieņemtam darbā uz noteiktu laiku, it īpaši, ja darba tiesiskās attiecības pārsniedz trīs gadus, kā ir noticis prasītāja gadījumā. Faktiski šajā gadījumā darba tiesiskās attiecības, kuru ilgums pārsniedz 36 mēnešus, neatbilstot darba devēja prasībām ar pagaidu raksturu.

- 12 Turklāt Likuma Nr. 240/2010 24. panta 5. punkts, daļā, kurā A klases pētniekiem, kuri ir ieguvuši valsts zinātnisku kvalifikāciju, nav paredzēta iespēja veikt pārbaudījumu asociēto profesoru amata pienākumu izpildei, esot pretrunā nediskriminācijas principam, kas ir paredzēts Direktīvā 1999/70 ietvertā pamatnolīguma 4. klauzulā.
- 13 Visbeidzot, prasītājs atsaucas arī uz Savienības tiesību līdzvērtības principu, saskaņā ar kuru, nepastāvot citai labvēlīgai normai, esot jāatsaucas uz privāto darbinieku gadījumiem (kuriem ir paredzēta automātiska pārveidošana darba tiesiskajās attiecībās uz nenoteiktu laiku), skolu pasniedzēju gadījumiem (kuriem ir slēgti rezerves saraksti un citas pastāvīgā darbā iekārtošanas procedūras) un visu pārējo publiskā sektora darbinieku gadījumiem (kuriem ir piemērojams Leģislatīvā Dekrēta Nr. 75/2017 20. pants).
- 14 Atbildētāja *Università degli Studi "Roma Tre"* uzskata, ka, saskaņā ar Leģislatīvā dekrēta Nr. 165/2001 3. panta 2. punktu, Leģislatīvā Dekrēta Nr. 75/2017 20. pants neesot piemērojams tādām personām, kurām ir piemērojamas publisko tiesību normas, kā universitātes pētnieki. Tā apgalvo arī, ka minētais pants neradot atšķirīgu attieksmi starp A klases pētniekiem un citiem darbiniekiem kā, piemēram, pētniecības iestāžu pabalstus saņemošajiem pētniekiem, jo pēdējie minētie neietilpst personāla, kuram ir piemērojamas administratīvo (publisko) tiesību normas, kategorijā.
- 15 Turklāt atbildētāja norāda, ka Likumā Nr. 240/2010 paredzētais atšķirīgs tiesiskais regulējums B klases un A klases pētniekiem esot pamatots, jo pirmajiem ir lielāka pieredze pētniecībā.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 16 Iesniedzējtiesai ir radušās šaubas par Leģislatīvā dekrēta Nr. 81/2015 29. panta 2. punkta d) apakšpunkta un 4. punkta un Leģislatīvā dekrēta Nr. 165/2001 36. panta 2. punkta un 5. punkta atbilstību Direktīvā 1999/70 ietvertā pamatnolīguma 5. klauzulai, attiecībā tieši uz universitāšu pētnieku gadījumu, kas ir paredzēts Likuma Nr. 240/2010 24. panta 3. punkta a) apakšpunktā (tā saucamie "A klases pētnieki").
- 17 Leģislatīvā dekrēta Nr. 81/2015 29. panta 2. punkta d) apakšpunkts faktiski liedz pārveidot minēto darbinieku darba tiesiskās attiecības uz noteiktu laiku darba attiecībās uz nenoteiktu laiku, atkāpjoties no vispārēja tiesiskā regulējuma, kas ir ietverts šajā pašā leģislatīvajā dekrētā, kurā lietas faktisko apstākļu norises laikā tika paredzēts, ka maksimālais darba līgumu uz noteiktu laiku ilgums ir

36 mēneši, pēc kuriem darba līgums automātiski tiek pārveidots līgumā uz nenoteiktu laiku.

- 18 Savukārt šī panta 4. punktā ir atsauce uz Leģislatīvā dekrēta Nr. 165/2001 36. pantu, kura 2. punktā ir paredzēts, ka tikai, lai izpildītu prasības, kas ir saistītas vienīgi ar pagaidu un ārkārtas vajadzībām, iestādes var izmantot elastīgus darbinieku pieņemšanas darbā līgumu veidus, kas ir paredzēti tiesību aktos, un 5. punktā ir paredzēts, ka “katrā ziņā, ja valsts pārvaldes iestādes pārkāpj saistošās normas darba ņēmēju pieņemšanas darbā un nodarbinātības jomā, tas nevar būt pamats darba attiecību nodibināšanai uz nenoteiktu laiku ar šīm valsts pārvaldes iestādēm, neskarot atbildību un sankcijas, kas tām var rasties. Attiecīgajam darba ņēmējam ir tiesības saņemt atlīdzinājumu par kaitējumu, kas izriet no darba, kurš veikts, pārkāpjot imperatīvās normas. [...]”. Tātad arī šajā pēdējā tiesību normā ir skaidri izslēgta darba attiecību pārveidošana darba attiecībās uz nenoteiktu laiku.
- 19 Šajā saistībā iesniedzējtiesa atsaucas uz Tiesas spriedumu lietā C-184/15, kurā Savienības Tiesa atzina, ka “lai tādu tiesisko regulējumu, – kas absolūti aizliedz publiskajā sektorā pārveidot uz nenoteiktu laiku noslēgtā darba līgumā secīgus uz noteiktu laiku noslēgtus darba līgumus, – varētu uzskatīt par atbilstošu Pamatnolīgumam, dalībvalsts iekšējā tiesību sistēmā attiecībā uz minēto sektoru ir jāpastāv kādam citam efektīvam pasākumam, lai novērstu secīgu uz noteiktu laiku noslēgtu darba līgumu ļaunprātīgu izmantošanu un vajadzības gadījumā sodītu par to”. Tajā pašā spriedumā Tiesa turklāt nosprieda, ka Direktīvā 1999/70 ietvertā pamatnolīguma 5. klauzulas 1. punkts “ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā, ka tādu valsts tiesisko regulējumu [...] attiecīgās dalībvalsts tiesas piemēro tā, ka gadījumā, ja ļaunprātīgi tiek izmantoti secīgi uz noteiktu laiku noslēgti darba līgumi, tiesības saglabāt darba tiesiskās attiecības ir piešķirtas personām, kuras administrācija nodarbina saskaņā ar darba līgumu, kam piemērojamas darba tiesību normas, taču šīs tiesības netiek vispārīgi atzītas personālam, kuru šī administrācija nodarbina saskaņā ar administratīvajām tiesībām, ja vien valsts tiesiskajā regulējumā nav kāda cita efektīva pasākuma, ar kuru sodīt par šādu ļaunprātīgu izmantošanu attiecībā pret pēdējām minētajām personām, un šo apstākli pārbaudīt ir valsts tiesas ziņā”.
- 20 Saskaņā ar Leģislatīvā dekrēta Nr. 75/2017 20. panta regulējumu Itālijas tiesību sistēmā ir paredzētas tiesības uz darba tiesisko attiecību saglabāšanu subjektiem, kurus iestādes nodarbina izmantojot elastīgu darba līgumu, kam ir piemērojamas darba tiesību (privāttiesību) normas. Jāatgādina, ka prasītājs kā pētnieks turpretim ietilpst personālā, kam ir piemērojamas administratīvo (publisko) tiesību normas.
- 21 Pēc iesniedzējtiesas uzskatiem, šai pēdējai subjektu kategorijai valsts tiesību sistēmā nav paredzēts nekāds efektīvs pasākums, kas būtu alternatīva darba tiesisko attiecību pārveidošanai, lai sodītu uz noteiktu laiku noslēgtu darba līgumu ļaunprātīgu izmantošanu. Vienīgais efektīvais pasākums šajā saistībā būtu ekvivalenta atlīdzība par darba tiesisko attiecību uz nenoteiktu laiku nenodibināšanu.

- 22 Legīslatīvā dekrēta Nr. 165/2001 36. panta 5. punktā paredzētais tiesiskās aizsardzības līdzeklis, kas ir aprakstīts iepriekš 18. punktā, tātad nav uzskatāms par efektīvu pasākumu, jo tajā ietvertais tiesiskās aizsardzības līdzeklis ietver vienreizēju zaudējumu atlīdzinājumu, ko veido vienīgi kompensācija. Tādējādi nav garantēta ne aizsardzība kā ekvivalenta atlīdzība, nedz aizsardzība kā atlīdzība īpašā formā.
- 23 Pēc iesniedzējtiesas uzskatiem šis 36. pants – daļā, kurā ir paredzēts, ka, ja valsts pārvaldes iestādes pārkāpj saistošās normas darba ņēmēju pieņemšanas darbā un nodarbinātības jomā, tas nevar būt pamats darba attiecību nodibināšanai uz nenoteiktu laiku ar šīm valsts pārvaldes iestādēm, – izraisa vairākas šaubas par tā atbilstību Savienības tiesībām, it īpaši šīs lietas faktisko apstākļu kontekstā.
- 24 Faktiski prasītājs veiksmīgi izturēja atlases procedūru – kā Likuma Nr. 240/2010 24. pantā paredzētā procedūra, kas ievēro labas valsts pārvaldības principu – kuras rezultātā tika nodibinātas darba attiecības uz noteiktu laiku, kas ir uzskatāms par darba līgumu uz noteiktu laiku ļaunprātīgu izmantošanu un tātad pārkāpj aplūkotā 36. panta pirmajā punktā paredzēto principu, saskaņā ar kuru iestādes pieņem darbā vienīgi ar darba līgumiem uz nenoteiktu laiku. Ir jāatgādina, ka šī panta nākamajā 2. punktā ir paredzēts, ka citu līgumu veidu izmantošana ir pieļaujama vienīgi, “lai izpildītu pamatotas prasības, kas saistītas vienīgi ar pagaidu un ārkārtas vajadzībām”.
- 25 No iepriekšējos punktos izklāstītā tātad izriet, ka, piemērojot Legīslatīvā dekrēta Nr. 165/2001 36. panta 2. un 5. punktu, darba ņēmējam nebūs ne darba līguma, jo tas netiek pārveidots [līgumā uz nenoteiktu laiku], nedz efektīvas atlīdzinošas aizsardzības, pārkāpjot Direktīvā 1999/70 ietvertā pamatnolīguma 5. klauzulas regulējumu, kā arī līdzvērtības un efektivitātes un preventīvas iedarbības principus. Šajā saistībā iesniedzējtiesa atsaucas arī uz Tiesas spriedumu lietā *Sciotto*, C-331/17.
- 26 Iesniedzējtiesa turklāt šaubās par to, vai Savienības tiesībām atbilst Likuma Nr. 240/2010 24. panta 1. un 3. punkts, kuros ir paredzēts, ka pētnieku līguma ilgums ir trīs gadi ar iespēju pagarināt uz diviem gadiem.
- 27 Faktiski, saskaņā ar Direktīvā 1999/70 paredzētā pamatnolīguma 5. klauzulas 1. punkta a) apakšpunktu, darba līgumu uz noteiktu laiku atjaunošanai ir jābūt pamatotai ar objektīviem iemesliem, jo valsts tiesiskais regulējums, kas vispārīgā veidā atļauj izmantot secīgus līgumus uz noteiktu laiku, nav pietiekams, kā iepriekš minētajā spriedumā to ir atzinusi arī Tiesa.
- 28 Visbeidzot, ne administratīvo iestāžu budžeta prasības, ne tāda prasība kā iegūts “veikto mācību un pētniecisko darbību pozitīvs novērtējums”, lai varētu iegūt divu gadu pagarinājumu, neļauj pamatot to, ka nav paredzēti piemēroti pasākumi, lai novērstu secīgu uz noteiktu laiku noslēgto darba līgumu ļaunprātīgu izmantošanu saskaņā ar minētā pamatnolīguma 5. klauzulu.